

**Стратегически дневен ред
за дейността на Регионалните съвети за развитие до 2013 г.**

В перспективата на своето развитие за периода 2007-2013 г. България е разработила **на първо място** ясна стратегическа рамка за планиране и програмиране на националните ресурси в областта на регионалната политика и усвояване на структурната помощ на ЕС.

На второ място, повече усилия са необходими за усъвършенстване на методологията за планиране и оптимизиране на системите за наблюдение и оценка на изпълнението на стратегическите планове и програмни документи, което ще позволи ефективно и ефикасно прилагане на Структурните инструменти на ЕС и възползване от финансовата помощ за развитие на страната и нейните региони.

И на трето място, с много важно значение е прилагането на законодателната, институционалната и административната рамка за добро финансово управление и контрол в областта на регионалната политика.

През 2008 г. беше прието ново национално законодателство в областта на регионалното развитие, включващо Закон за регионалното развитие (ЗРР)¹ и Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР)².

Новото законодателство за регионалното развитие се основава на приемственост по отношение духа и философията на предходното законодателство и отговаря на нуждите от:

- съгласуваност с политиката и законодателството за регионално развитие на Европейския съюз;
- създаване на по-ефективна система от стратегически планове документи за управление на регионалното развитие в България;
- оптимизиране на институционалната рамка от органи и структури, свързани с дефинирането, прилагането, наблюдението и оценката на политиката за регионално развитие и подобряване на координацията с партньорите;
- изграждане на ефективна система за наблюдение и оценка на прилагането на регионалната политика;
- ефективно взаимодействие на националната и европейската законодателна рамка за регионално развитие, осигуряващо добро управление и ефикасност на инструментите, подпомагащи регионалното развитие.

Приемането на нова национална законодателна рамка за регионалното развитие в България е свързано с новия етап на хармонизиране на националното законодателство с европейското. Новият Закон за регионалното развитие, както и Правилникът за прилагането му:

- са съобразени с прякото действие на разпоредбите на европейското право за България като държава-членка на Европейския съюз;
- целят да се създадат подходящи взаимовръзки между националната нормативна уредба за регионално развитие и тази на ЕС.
- регулират връзката между стратегическото планиране и програмирането на регионалното развитие, която е специфична за страната и не се съдържа в европейската законодателна рамка.
- по нов начин уреждат материята, свързана с наблюдението и оценката на регионалното развитие за постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие.
- създават условия за по-добра координация на административните структури на централно ниво, като се оптимизират функциите и взаимодействието им по отношение на управлението

¹ Обн. ДВ, бр.50 от 30 май 2008 г., в сила от 31 август 2008 г.

² Обн. ДВ, бр.80 от 12 септември 2008 г., в сила от 31 август 2008 г.

на регионалното развитие. Отчитат необходимостта от създаване на ефективен механизъм за регионална координация чрез по-ясно разграничаване на функциите, извършване на административни промени и осигуряване на взаимодействие на органите на регионално и централно ниво по отношение на планирането, програмирането и координацията на финансовата помощ от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

- отразяват промените, свързани с актуализацията на класификацията на териториалните единици за статистически цели съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 176/2008 на Европейския Парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 за изменение на Регламент (ЕО) № 1059/2003 относно установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) поради присъединяването на България и Румъния към Европейския съюз.
- създават една добра рамка за България за приложение на натрупания опит и изпълнение на планови и програмни документи на регионалната политика у нас, които са възприели принципите, целите и механизмите на политиката за регионално развитие и сближаване в ЕС. Поставят нови специфични изисквания за ролята и съдържанието, и съгласуваността на пакета от стратегии и планове за интегрирано регионално и местно развитие, вече разработени за плановия период 2007-2013 г.
- засилват ролята на регионалния съвет за развитие като орган за провеждане на държавната политика за регионално развитие в съответния район от ниво 2

Стратегическият дневен ред за дейността на РСР до 2013 г. отчита досегашния натрупан опит в дейността на РСР, определя приоритетите и необходимите мерки за преодоляване на досегашните проблеми и дава насоки, препоръки за усъвършенстване на дейността на Регионалните съвети за развитие в отговор на изискванията на новото законодателство.

1. Ключовата роля на Регионалните съвети за развитие като органи за провеждане на държавната политика за регионално развитие в районите от ниво 2 чрез децентрализация и субсидиарност

Новата законодателна рамка за регионално развитие след 2008 г. засилва ролята на Регионалните съвети за развитие като орган за провеждане на държавната политика за регионално развитие в районите от ниво 2. Също така се увеличава и ролята на общините като членове на Регионалния съвет за развитие (РСР) и Областния съвет за развитие в управлението на регионалното развитие. Регионалният съвет за развитие осъществява регионалната координация при изпълнението на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС, оказващи въздействие върху развитието на съответния район.

Принципът на децентрализация в управлението на регионалното развитие се развива на базата на законовите правомощия, задължения и отговорности на РСР, които трябва да бъдат използвани по-пълноценно особено що се касае до одобряването на регионалния план за развитие, съгласуването и координацията между областните стратегии за развитие, регионалната координация във връзка с прилагането на оперативните програми в съответния район, предлагането на инициативи, схеми и ноу-хау за експертно и финансово осигуряване изпълнението на регионалния план за развитие.

Субсидиарността в дейността на РСР следва да се разглежда като възможност за осъществяване на добро управление, координация, наблюдение и оценка на процеса на регионално развитие на териториалното ниво, на което потенциалът и ресурсите са най-подходящи за определяне на подходи за решаване на проблемите.

1.1. Регионалните съвети за развитие като регионални форуми за обсъждане, съгласуване и приемане на решения по документите за стратегическо планиране на регионалното развитие

РСР обсъжда и одобрява проекта на регионалния план за развитие (както и неговата актуализация), обсъжда и съгласува проектите на областните стратегии за развитие на областите, включени в обхвата на съответния район от ниво 2; обсъжда и одобрява докладите за наблюдение на изпълнението на регионалния план за развитие; обсъжда и предлага инициативи и схеми за ресурсно осигуряване изпълнението на регионалния план за развитие. Посочените функции и отговорности

следва да продължат да бъдат осъществявани с необходимата ефективност и ефикасност.

1.2. По-ефективна координация на инициативите и програмите за развитие в районите от ниво 2

За осъществяване на регионална координация при изпълнение на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, към регионалните съвети за развитие са създадени регионални координационни комитети (РКК), които трябва да осигуряват по-ефективна и ефикасна координация и взаимодействие при изпълнение на операциите по оперативните програми на територията на съответния район от ниво 2 с цел избягване на дублиращи и неефективни интервенции и постигане на синергични ефекти и интегриране на резултатите и постиженията по различните операции и проекти. РКК следва по-интензивно да обсъжда резултатите от изпълнението на операциите, като изготвя обобщени справки, подпомагащи оценката на въздействието на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, върху развитието на района.

Към регионалния съвет за развитие могат да се създават специализирани комисии в областта на публичната инфраструктура, конкурентоспособността, развитието на човешките ресурси и околната среда, като процесът на тяхното създаване, структуриране и експертно развитие трябва да бъде ускорен.

1.3. Разработване и предлагане на инициативи и схеми за устойчиво интегрирано регионално развитие

Устойчивото интегрирано регионално и местно развитие е съхраняване, развитие и извършване на целенасочени промени в условията за живот и труд в районите чрез взаимосвързани действия в икономическата и социалната сфера в съответствие с изискванията за опазване на околната среда и защитата срещу всички форми на дискриминация.

За тази цел е необходимо РСР на свои заседания да обсъждат инициативи и схеми, свързани с устойчивото интегрирано регионално развитие, както и предложения за тяхното разработване, които да подпомагат изпълнението на стратегическите планови документи както за периода до 2013 г., така и за следващия програмен период.

1.4. Осигуряване на информация и публичност и насърчаване („промотиране“) на устойчивото интегрирано регионално развитие (РСР като контактна точка по въпросите на регионалното развитие в районите от ниво 2)

Съгласно Закона за регионалното развитие един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на актуализиране и изпълнение на регионалните планове за развитие се осъществява от министъра на регионалното развитие и благоустройството, председателите на регионалните съвети и областните управители на областите в съответния район в съответствие с техните компетенции, съгласно разпоредбите на чл. 21, т. 8 на Закона за регионалното развитие и на чл. 22, ал. 1 и чл. 50, т. 10 на Правилника за неговото прилагане.

2. Укрепване функциите и правомощията на регионалните съвети за развитие в процеса на управление на регионалното развитие

2.1. Развитие на капацитета за стратегическо планиране

Стратегическото планиране на регионалното развитие обхваща разработването и актуализацията на системата от документи за постигане на устойчиво интегрирано регионално и местно развитие, включително развитие на трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество, като се отчитат целите и приоритетите на европейската

кохезионна политика и перспективите за пространствено развитие.

Новият Закон за регионалното развитие, както и Правилникът за прилагането му поставят нови специфични изисквания за ролята и съдържанието, и съгласуваността на пакета от стратегии и планове за интегрирано регионално и местно развитие, вече разработени за плановия период 2007-2013 г.

Привеждането на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие на национално и регионално ниво в съответствие с разпоредбите на ЗРР след влизането му в сила, съгласно § 4 от Преходните и заключителните разпоредби на закона, ще осигури по-голяма приложимост на документите и подобряване на тяхната стратегическа ориентация и принос по отношение реализацията на националните и общоевропейските цели на развитието. Проектът на регионалния план за развитие (в т.ч. на неговата актуализация) се обсъжда и одобрява от регионалния съвет за развитие по предложение на председателя на регионалния съвет за развитие. В тази връзка е необходимо членовете на РСР да вземат активно участие и да дадат съответни препоръки и насоки за усъвършенстване на предложения документ, тъй като действието на РПР е до 2013г.

2.2.Необходимост от мерки за подобряване на регионалната координация между секторни политики, програми и проекти за развитие

РСР разглежда и изготвя становища по обобщените справки, подпомагащи оценката на въздействието на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС, върху развитието на района, внесени от регионалния координационен комитет; участва в процеса на наблюдение на изпълнението на оперативните програми чрез определени от него представители в комитетите за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС; обсъжда и изготвя становища по годишните и заключителните доклади за изпълнението на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС, оказващи въздействие върху развитието на района. Осъществяването на тези дейности ще изисква повече внимание и заинтересованост от страна на всички участници в процеса, решаване на възникващите проблеми и определяне на мерки, насочени към постигане на желаните резултати от една по-ефективна координация и интегриране на регионално ниво между секторните стратегии, програми, проекти и инициативи.

2.3.Усъвършенстване на системата за наблюдение на изпълнението на документите и оценка на въздействието върху развитието на районите.

Орган за наблюдение на регионалния план за развитие е регионалният съвет за развитие в съответния район от ниво 2. Наблюдението на регионалните планове за развитие и на общинските планове за развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното и местното развитие. Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

В процеса на наблюдение регионалният съвет за развитие следва по-активно да привлича участието на органите на централната и местната власт, на физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на регионалния план за развитие. Необходимо е също така да се търсят по-ефективни начини и форми за осигуряване на необходимата и надеждна информация за осъществяване на процеса на наблюдение на изпълнението.

2.4.Повече публичност и прозрачност на процеса на стратегическо планиране, управление, наблюдение и оценка на регионалното развитие.

Участието на партньорите на всички нива при подготовката, съгласуването, обсъждането и контрола на изпълнението, гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на

целия процес. Партньорството обогатява плана и неговата реализация от позицията на друга гледна точка, освен тази на изпълнителната власт, посредством участието на широк кръг заинтересовани страни, институции и пряко участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на вземане на решения. Тези възможности трябва да бъдат популяризирани и насърчавани чрез разработване и изпълнение на конкретни инициативи с цел да се гарантира повишено внимание, ангажираност и прозрачност при изпълнението стратегията за устойчиво интегрирано регионално развитие.

3. Осигуряване на ресурси за ефективно и ефикасно осъществяване на дейността на РСР

3.1. Финансово осигуряване на дейността чрез годишните индикативни програми

РСР обсъжда и приема годишна индикативна програма за дейността си през следващата година. Средствата, необходими за дейността на регионалния съвет за развитие, се предвиждат по бюджетите на областните администрации към областните управители, които председателстват регионалния съвет за развитие през съответната година, в съответствие с годишната индикативна програма за дейността му. За целта е необходимо своевременно и мотивирано да се предвидят необходимите средства по бюджета за областите, чиито областни управители ще бъдат председатели на РСР за следващата година.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на регионалния план за развитие следва да се планирана и осигурява от бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

3.2. Информационно и комуникационно осигуряване

Членовете на регионалния съвет за развитие информират регионалния съвет за развитие за извършената работа в представяването от тях ведомства, организации, области и общини по проблеми и въпроси, имащи отношение към дейността му, както и осигуряват на регионалния съвет за развитие необходимата информация и експертна помощ по конкретни задачи в ресора на съответните ведомства, организации, области и общини.

Регионалният съвет за развитие обсъжда становища, препоръки, доклади, справки и оценки и приема решения. Приетите решения се довеждат до знанието на гражданите чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин по решение на регионалния съвет за развитие. За целта трябва да се разширят и по-ефективно да се използват възможностите на Единната информационна система за управление на регионалното развитие, както и комуникационните канали на областните и общинските администрации.

3.3. Административно и техническо осигуряване

Териториалните звена на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за стратегическо планиране и координация на регионалното развитие изпълняват функциите на секретариат и осигуряват административно и технически дейността на съответния регионален съвет за развитие. Областните управители и техните администрации също оказват административна подкрепа. Необходимо е координацията и взаимодействието в тази насока да бъдат продължени и укрепени по отношение на:

- подготовката и осигуряването на условия за протичането на заседанията на регионалния съвет за развитие;
- координацията при изпълнението на решенията на регионалния съвет за развитие;
- осъществяването на комуникация и взаимодействие на членовете на регионалния съвет за развитие;
- осъществяването на взаимодействие с централните и териториалните структури на изпълнителната власт при изпълнението на решенията на съвета.

4. Необходимост от усъвършенстване и развитие на капацитета на РСР за управление на регионалното развитие

4.1.Подобряване на хоризонталната координация (между секторните политики, партньорите, прилагането на структурните инструменти) и вертикалната координация (между управленските нива) при управлението на регионалното развитие и укрепване на партньорството

Едни от основните изисквания на законодателството за регионалното развитие е съгласуваност, координация и взаимодействие на структуроопределящи политики, стратегии и документи, засягащи развитието на районите от ниво 2. Взаимодействието със съответните областни съвети за развитие, с другите регионални съвети за развитие, с централните органи на изпълнителната власт, с икономическите и социалните партньори и с неправителствения сектор ще има решаващо значение.

Необходимо е да се подобрят мерките за постигане на взаимна информираност между различни органи и организации на различните териториални нива и в различните сектори при формулиране, изпълнение, наблюдение и оценка на съответните стратегически документи с оглед интегриране на резултатите от прилагането на общите цели, приоритети и въздействия чрез регионалния план за развитие.

4.2.Развитие на иновационни подходи и стратегии

Необходимо е оптимално да се използва регионалният и местният административен и експертен капацитет, както и вътрешния социално-икономически потенциал за ефективно прилагане на регионалната политика и управление на ресурсите. Трябват повече усилия за осигуряване на възможности за внедряване на иновационни подходи и модернизирани стратегии с оглед утвърждаване на водещата роля на РСР при формулиране и ефективно прилагане на стратегии за развитие в съответствие със съвременните международни стандарти и добри практики за насърчаване на устойчиво интегрирано регионално развитие в съответния район от ниво 2.

4.3.Мерки за повишаване на информираността на решенията, познанията, разширяване на сътрудничеството и мобилизиране на експертния потенциал на РСР

Необходимите действия в средносрочен план в тази насока обхващат:

- създаване на една по-добра среда на публичност и прозрачност, прогнозируемост и приложимост на законодателството в работата на органите, структурите и партньорите в областта на регионалното развитие.
- периодично отчитане и изготвяне на информация относно промените в социално-икономическите условия, политиките и практиките за развитие на национално, регионално и местно ниво, постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на развитието въз основа на индикаторите за наблюдение;
- определяне на механизми и форми за регионално сътрудничество за развитие и инициране на съвместни проекти, включително с партньори от регионите в ЕС;
- структуриране и насърчаване на дейността на специализираните комисии към РСР;
- разработване и участие в обучителни програми, курсове, семинари, конференции, работни групи и други форми за обмен на опит и информация по проблемите на устойчивото интегрирано регионално и местно развитие;
- да се подобрят мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни и мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на регионалния план за развитие;
- подобряване на информационната и комуникационната среда и насърчаване на електронния обмен на информация в дейността на РСР чрез използване на информационните мрежи на регионално, национално и глобално ниво;
- развитие на капацитета за извършване на тематични оценки или оценки за специфични случаи на интервенциите в областта на регионалното развитие.